

DVA DNY S TCHÁNEM (II.)

. Ulehči si své břímě, ať je nesou s tebou. (Ex 18:22)

1. čtení: Skutky 20:17-38

Základ kázání: Exodus 18:13-27

I. RÁDCE OBRÁCENÝ K HOSPODINU

Milí bratři, milé sestry,

tak se znovu setkali: Mojžíš se svou manželkou Sipurou, syny Geršómem a Elíezerem. A především se svým tchánem Jitrem, midjánským knězem. Mojžíš ho s láskou přivítal u sebe doma. A vydal před ním svědectví o všem, co pro něj a pro izraelský lid učinil Hospodin, jejich Bůh. A Jitro se z těchto zpráv o Božím vysvobození náramně radoval. Chválil Hospodina:

- *Nyní jsem poznal, že Hospodin je větší než všichni bohové; odplatil jim (tzn. Egyptanům) podle toho, jak se vypínali nad Izraele. (Ex 18:11)*

A nakonec mu i přinesl oběti. To všechno jsme rozebírali minulou neděli. Co se vlastně s Jitrem, Mojžíšovým tchánem stalo? Obrátil se k Hospodinu? Zavrhl bohy, které po celý svůj život vzýval? Ano! Z Jitra, Mojžíšova tchána, se stal Hospodinův vyznavač. Sám Bůh ho skrze Mojžíše oslovil a přitáhl k sobě. Daroval mu nové srdce. Upřímně: Nikdo z nás neví, co se dělo dál. Nikdo z nás netuší, jak žil Jitro poté, co odešel ke svému lidu do své země. Ale jeho vyznání, že Hospodin je větší než všechna ostatní božstva, jistě vycházelo z jeho nitra. Z nitra, které zasáhl Duch Boží.

Někdo by se mohl zeptat: *A není to vlastně jedno, zda se Jitro obrátil k Hospodinu?* Ne, není to jedno! Protože my se s Jitrem a Mojžíšem dnes potkáváme podruhé. Nastal druhý den jejich setkání. A tentokrát bude právě Jitro výřečnější než Mojžíš. Jitro bude radit svému zeťovi, jak má vést Izrael, Boží lid. A pokud vezmeme vážně, že Jitrovo vyznání víry z předešlého dne bylo opravdové, že chvála Hospodina, kterou pronesl, vycházela z jeho nového srdce, pak můžeme všechna jeho slova považovat za rady věřícího člověka. Za rady člověka, který je vedený Božím Duchem a který to s církví myslí dobře. Vždyť jeho slova se dotýkají vedení Božího lidu! A proto je velice důležité vědět, že Jitro nejdřív poznal Hospodina. A až poté začal radit Mojžíšovi, jak má vést Hospodinův lid.

Nemyslím si totiž, že představitelé církve dělají dobře, když si nechávají mluvit do vedení církve lidmi, kteří nejsou věřící. Kterí neznají Ježíše Krista, Pána církve. Jistě, tu a tam může i ze světa přijít dobrý podnět, který stojí za zamyšlení. Proč ne? Ale aby ne-křesťané radili křesťanům, jak vést církve? To se mi nezdá jako dobrá cesta. A přitom se to děje. Křesťané často sbírají všelijaké rady a návody pro růst církve, pro budování křesťanských sborů od těch, kteří ale církve neznají zevnitř, protože Krista nevyznávají. Možná jsou to úspěšní manažeři, kteří mají letité zkušenosti s vedením velikých firem. Nebo věhlasní psychologové a sociologové. Ale pokud nejsou křesťany, měli bychom k jejich radám přistupovat s opatrností. Já sám jsem za svůj dosavadní farářský život dostal mnoho rad a návodů od nevěřících lidí, jak mám vést sbor, jak mám jednat se staršovstvem, jakým způsobem se mám postarat o to, aby se sbor rozrostl a zároveň zbohatl. Nikdy jsem však nedostal radu, abych se vytrvale modlil, abych věrně kázal evangelium, abych lidi vedl ke svědectví o Ježíši Kristu, a také k větší finanční odpovědnosti za sbor, třeba k placení desátků. Přesně to radí Bůh ve svém slovu. To jsou jeho návody pro růst křesťanského společenství. Takové rady však ze světa nepřicházejí...

Domnívám se, že bychom měli víc pátrat v Písmu, které nám Bůh daroval. A z něj taht moudra o tom, jak vést církve, jak žít v církvi. Více Písma, méně všeho ostatního! Bůh sám přece nejlépe ví, jak by církve měla žít. A všechno důležité o fungování církve nám ve svém slovu sdělil. A také slíbil, že když se vydáme po jeho cestách, požehnání shůry nás nemine. A že se jedná o rady, které jsou zastaralé? Nemyslím si. Tyto rady nejsou zastaralé. Jsou časem prověřené. Prozkoušené mnohými generacemi křesťanů. Církve prostě nikdy nepochybila, když se držela Písma svatého.

Jen se zamysleme: Bral by Mojžíš vážně rady svého tchána, kdyby jeho tchán večer před tím nevyznával Hospodina a neobětoval mu oběti? Poslouchal by Mojžíš svého tchána, kdyby Jitro zůstal pohanem? Jitro radí Mojžíšovi. A Mojžíš naslouchá těmto radám čerstvě obráceného a životem ošlehaného člověka. Mojžíš si bere k srdci rady člověka, který poznal Hospodina, myslí to dobře s jeho lidem a v tuto chvíli je i komunikačním kanálem, skrze kterého mluví k Mojžíšovi sám Hospodin.

II. POKORNÝ PASTÝŘ

Nový den s tchánem Jitrem tedy začíná takto:

- ¹³ *Nazúří se Mojžíš posadil, aby soudil lid. Lid musel stát před Mojžíšem od rána do večera.*

Čtenářům knihy Exodus by se mohla vybatit vzpomínka na chvíli, kdy mladý Mojžíš ubil egyptského dozorce. Den poté chtěl usmířit dva rozhádané Izraelce.

Jenže jeden z nich mu okamžitě vmetl do tváře:

- *"Kdo tě ustanovil nad námi za velitele a soudce? Máš v úmyslu mě zavraždit, jako jsi zavraždil toho Egyptana?"* (Ex 2:14)

Ted' už je to jasné, bratři a sestry. Mojžíš soudí lid. Proč? Protože Hospodin z něj učinil soudce nad svým lidem. Soudcem, který rozsuzuje různé spory mezi lidmi. A velitele, který určuje směr celé pospolitosti. A v neposlední řadě i proroka, který vyřizuje Boží slovo Božímu lidu. Všechny tyto funkce mu svěřil Hospodin. K tomu jej Bůh sám povolal. Mojžíš se o žádný z těchto postů nepral. Nikoho nemusel podplácet, aby se k těmto úřadům dostal. Nepřemlouval tisíce lidí, aby ho do těchto důležitých funkcí zvolily. O nic z toho dokonce vůbec nestál! Svého času na Boží hoře (Ex 3-4) úpěnlivě přemlouval Hospodina, aby se nemusel stát tím, kým Bůh chtěl, aby se stal. Mojžíš nechtěl být ani soudcem Izraele, ani vůdcem Izraele, ani prorokem pro Izrael.

Že se však z člověka stane čelný představitel obrovských davů lidí, to ještě automaticky neznamená, že všechno zvládá perfektně, bezchybně, na jedničku s hvězdičkou. Nově zvolený ministr dělá chyby. Nově zvolený starosta dělá chyby. Nově zvolený farář, i po deseti letech služby, dělá chyby. Jsme lidé. Chybujeme. Dopouštíme se omylů, přešlapů, zavádějících úsudků. Z našich úst vycházejí pošetilosti. Naše činy někdy vyvolávají oprávněný odpor. Tak to je. To není výmluva. To je konstatování faktu. Neomylný farář neexistuje. Dokonalý presbyter také neexistuje.

Horší je, že jsme navíc někdy i tvrdohlaví, jak berani. A pyšní. A nafoukaní. Takže i dobře míněné rady neposloucháme. Nebo proti nim přímo aktivně vystupujeme. Třeba proto, že taková doporučení zpochybňují naše dosavadní slovo, naši dosavadní činnost. Museli bychom přiznat, že do této chvíle jsme něco dělali „blbě“. A to bolí. Zvlášť pro nás „chlapy“ je to velice bolestivé. Jindy si zase nechceme nechat poradit proto, že ty, kteří nám radí, nemáme rádi. Nejsou nám sympatičtí. Štvou nás. Nebo jim nedůvěřujeme.

To je žalostný výsledek naší lidské zaslepenosti: Pýchy, tvrdohlavosti, občas i zášti a nepřátelství. Kdo je o sobě přesvědčen, že je dokonalý, že nedělá chyby, ten svá selhání nepřizná. Nikdy se nikomu neomluví. Nepřijme konstruktivní kritiku. A rady přijímá maximálně od těch, kteří mu z nějakého důvodu podlézají. Takový člověk je špatný šéf, špatný vůdce, špatný pastýř. A zákonitě si to jednou odnese. Železné pravidlo přece zní: *Pýcha předchází pád*. Ale odnesou to často i ti, kterým takový člověk vládne.

Neochota naslouchat dobrým radám, to je známka nedostatečné reflexe, nedostatečné pokory. A v církevních kruzích také známka duchovní nezralosti. Mojžíš byl duchovně zralý člověk. On byl také *nejpokornějším ze všech lidí*, jak vypráví kniha Numeri. (Nu 12:3) Právě proto si nechal poradit. Právě proto naslouchal dobře míněným a moudrým radám svého tchána. Neřekl mu: *Můj milý tcháne, že jsme si spolu včera do noci pěkně vykládali, to ještě neznamená, že mi dnes budeš mluvit do mých záležitostí. Řekni sám: Jak bych vypadal před lidmi, kdybych si od tebe nechal poradit? Jak bych vypadal sám před sebou, kdybych uznal, že máš pravdu, že tedy já potřebuji něco změnit, protože jsem do této chvíle dělal něco špatně?* Ne, nic z toho Mojžíš neřekl. Písmo vypráví:

- *¹⁴ Mojžíšův tchán se díval na celé jeho jednání s lidem a řekl: "Jakým způsobem to s lidem jednáš? Proč sám sedíš a všechen lid kolem tebe stojí od rána do večera?" ¹⁵ Mojžíš tchánovi odpověděl: "Lid ke mně přichází dotazovat se Boha. ¹⁶ Když něco mají, přijde ta záležitost přede mne a já rozsoudím mezi oběma stranami; učím je znát Boží nařízení a řády." ¹⁷ Mojžíšův tchán mu odpověděl: "Není to dobrý způsob, jak to děláš. ¹⁸ Úplně se vyčerpáš, stejně jako tento lid, který je s tebou. Je to pro tebe příliš obtížné. Sám to nezvládneš."*

III. RADY PLNÉ LÁSKY

Všimněte si, kolik lásky a moudrosti je obsaženo v té výzvě! Jitrovi jde o lidi. O Izraelce, kteří jsou vyčerpaní z toho, že den co den musí předstupovat před Mojžíše, aby je rozsoudil. Jak dlouho to muselo trvat, než na některé jedince vůbec přišla řada? Jak praví jedno úsloví: *Opožděná spravedlnost není žádná spravedlnost*. A za Mojžíšova dosavadního vedení se lidé na poušti načekali až hanba! Jediný soudce pro celý Boží lid, to je šilená představa. Ale Jitrovi nejde jen o ty lidi. Jemu leží na srdci především Mojžíš. Jemu jde o zdraví jeho milovaného zetě. *Úplně se vyčerpáš. Dočista se vyštaviš. Zničíš se. Odrovnáš se, Mojžíši. To dopadne špatně, protože ty nejsi robot. A v žádném případě nejsi Pán Bůh! Jsi obyčejný smrtelník, člověk z masa a kostí.*

Ano, Bůh ti toho hodně svěřil. Ale to ještě neznamená, že to všechno zvládneš. Pokud se budeš cítit nenahraditelný a nezastupitelný, pak na to dřív či později dojdeš.

Bratři a sestry, víte, které otázky historici přímo nesnášejí? Oni nemají v lásce otázky, které začínají slovy: *Co kdyby...? Co by se stalo, kdyby...?* Ale my nad takovými otázkami přemýšlíme rádi. Tak tedy: Co kdyby Mojžíš svého tchána nakonec neposlechl? Co kdyby dál úplně sám soudil a vedl celý Boží lid? Dožil by se okamžiku, kdy se Izraelci po 40 letech putování pouští konečně začali chystat na vstup do zaslíbené země?

Nebo by Mojžíš zemřel pod tíhou každodenních starostí mnohem dřív? Obrovské dávky stresu. Každodenní dávka sporů a hádek, které se odehrávají v každé velké rodině. Únava. Bezradnost. Bezesné noci. Vydržel by Mojžíš takový nápor? A co by se stalo s Božím lidem? Kdyby vždycky čekali na to, že všechny spory má vyřešit jen jeden jediný člověk, nevzali by ti nejsilnější za nějaký čas spravedlnost do svých rukou? Ale vzít spravedlnost do svých rukou, to je bezpráví! To je zvěle! To je hřích! To je cesta do chaosu!

Vidíme, že Jitro přichází se skvělou radou. S radou, která na první pohled vypadá, že se týká jen formálního fungování Božího lidu. Ale když se nad tím do hloubky zamyslíme, jedná se o doporučení, které se přímo týká života a smrti. Života a smrti nejen Mojžíše, ale i celého Izraele. *Je tedy kriticky důležité, Mojžíši, abys lid už nadále nesoudil sám. Ale abys měl kolem sebe mnoho pomocníků na mnoha různých úrovních. Bez nich to nezvládneš ani ty, ani Boží lid.* Slovy tchána Jitra:

- ***19 Poslechni mě, poradím ti a Bůh bude s tebou: Ty zastupuj lid před Bohem a přednášej jejich záležitosti Bohu. 20 Budeš jim vysvětlovat nařízení a rády a učit je znát cestu, po které mají chodit, i skutky, které mají činit. 21 Vyhlédni si pak ze všeho lidu schopné muže, kteří se bojí Boha, muže důvěryhodné, kteří nenávidí úplatek. Dosad' je nad nimi za správce nad tisíci, sty, padesáti a deseti. 22 Oni budou soudit lid, kdykoli bude třeba. Každou důležitou záležitost přednesou tobě, každou menší záležitost rozsoudí sami. Ulehči si své břímě, ať je nesou s tebou. 23 Jestliže se podle toho zařídíš, budeš moci obstát, až ti Bůh vydá další příkazy. Také všechen tento lid dojde na své místo v pokoji."***

Pokud se těchto doporučení budeš držet, Mojžíši, svou vedoucí roli ustojíš. Ve svém životě obstojíš. Pak obstojíš před tváří Hospodina, ale i před tváří svého lidu, který ti Bůh svěřil do péče. A lid díky tomu dojde na své místo v pokoji. Lid nakonec vstoupí do zaslíbené země. V opačném případě se mezi sebou brzy rozhádají. Pobijí se a zničí se navzájem dřív, než vkročí do země zaslíbené.

Všechno, co musel Mojžíš udělat: Pokorně přijmout moudrou radu svého tchána. Pokorně uznat, že nemá šanci takové břímě nést sám. A moudře vybrat své pomocníky.

IV. BOHABOJNÍ POMOCNÍCI

Jací mají být? Jakou odbornost, jakou kvalifikaci Boží slovo u takových lidí předpokládá? Mají být především silní, zdatní a schopní. Takoví lidé, kteří před problémy nebudou strkat hlavu do písku. Dále: Mají být moudří. Tedy lidé obdaření tou nejdůležitější moudrostí: Bázní před Bohem. Oni mají být bohobojní. Mají se bát Boha. Mají rádi poslouchat Boha. Mají mít v srdci touhu obstát před Bohem. A nemají se tedy bát lidí. Nemají toužit po tom, aby se zavděčili lidem. Nemají stát především o to, aby je lidé měli rádi. To nesmí být jejich nejdůležitější cíl! Navíc: Křesťané dokážou ocenit, byť třeba za nějaký čas, když se jejich vedoucí snaží obstát před Hospodinem. A nakonec, ne vždycky s láskou vzpomínají na takové jedince, kteří za každou cenu chtěli být se všemi zadobře. Lidé, kteří vedou církev Kristovu, by se tedy v první řadě měli bát Boha. Měli by rádi a ochotně Bohu naslouchat a jeho poslouchat. A takovou kvalitu v lidech může způsobit jen Bůh sám, když jim dá nové, čisté a poslušné srdce.

S tím souvisí, že mají milovat pravdu. Písmo doslova říká, že se má jednat o *muže pravdy*. O takové lidi, kteří by souhlasili s výzvou Mistra Jana Husa: *Hledej pravdu, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, mluv pravdu, drž se pravdy, braň pravdu až do smrti, protože pravda tě osvobodí od hříchu, od d'ábla i od smrti...* A když se budou držet Boha a jeho pravdy, pak se jim nepříhodí, že by jednomu nadřžovali a druhého přehlíželi, že by jednomu schválně ulevili a druhému schválně naložili, a to ani kvůli mezilidským sympatiím, ani kvůli rodinným vazbám, ani kvůli osobním výhodám.

A co bychom neměli přeslechnout: Tito pomocníci mají být vybráni z celého lidu, z celého společenství. Tedy nejen z vybraného okruhu Mojžíšových známých. Nejen z rodu Léví, z kterého pocházel Mojžíš s Áronem. Z celého lidu!

Bratři a sestry, přáli bychom si, aby takoví byli členové našich staršovstev: Schopní, moudří, bohobojní, poslušní, pravdiví a nestranní. A věřte mi, když říkám, že my, členové javornického staršovstva, si přejeme takovými lidmi být. Modlíme se za to. Protože tušíme, že církev Kristova může v tomto náročném světě obstát, jen pokud bude mít kvalitní vedení.

Jistě, církev je jediná organizace, kterou nikdy neporazí ani d'ábel, ani hlad a bída, ani lidské nepřátelství. Církev je totiž jediné společenství na zemi, kterému přímo velí vzkříšený Pán Ježíš Kristus, a to svým slovem a svým Duchem. Církev je jediná organizace, na kterou je krátká i kmotříčka smrt. Vždyť Pán církve je na věčnosti obklopen zástupy těch, kteří mu zde na zemi odevzdali svůj život. (např. Zj 4-5) Církev je jediné společenství, které vede jedinečný, nezastupitelný, nezaměnitelný, nenahraditelný šéf: Ježíš Kristus.

Ale to ještě neznamena, že by církev měla žít rezignovaně, odevzdaně, pasivně s důvěrou, že stejně nakonec všechno dobře dopadne, tak o co jde... Ne! Ježíš Kristus chce svou církev vést pomocí lidí, kterým říkáme starší sboru, presbyteri. To je Kristova vůle, která se ozývá z mnoha pasáží Božího slova. Kristus si tedy zjevně nepřejí naprostou demokracii v církvi. Ani krutovládu jednoho člověka. Ale moudré a bohabojné presbytery, které si on sám vyvolí. Které si na modlitbách a po důkladném uvažování vyberou křesťané sami. Po nich, po presbyterech, Pán Ježíš nepožaduje ani univerzitní tituly, ani konta praskající ve švech, ani výřečnost, ani zručnost. Ale především laskavou věrnost vůči Bohu i vůči lidu. A po všech ostatních požaduje radostnou poslušnost vůči presbyterům. Ochotu se staršovstvu podřídit, za presbytery se přimlouvat a děkovat za ně Bohu.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, prosíme tě v tuto chvíli za všechny, které jsi povolal do vedení tvé církve. Posiluj je, povzbuzuj je, potěšuj je, napomínej je, mluv k nim. Potřebují tvou oporu a tvé zastání, dar tvého svatého Ducha, bez kterého nemohou sloužit dobře ani tobě, ani lidem kolem sebe. Prosíme tě za všechny členy tvé církve, aby si starších (presbyterů) vážili, aby se za ně modlili, aby jim naslouchali. Děkujeme ti, že moudře, trpělivě a s láskou vedeš svou církev až k branám tvého království. Amen.*